

אודות הסרט

זמן	55 דקות
נושא	המתח בין דתיים לחילוניים, היחס לאחר, היכולת להתפשר
טווח גילאים	ח - יב
מיקום בתכנית הלימודים	הרצל אמר פרק ד (בין דתיים לחילוניים); מעגלי שייכות מעגל ערכים ואורחות חיים.
תקציר	דנה ועמית הם זוג נשוי 2+, שמנסה לחיות יחד כמשפחה למרות הקשיים שנובעים מההחלטה של עמית לשנות את אורח חייו באופן קיצוני, ולחזור בתשובה. שניהם מכירים בכך שמדובר באתגר לא פשוט, שדורש מהם להתפשר ולוותר על ערכים חשובים להם, אך הם מוכנים לנסות בגלל האהבה שלהם זה לזו, והרצון הכן שלהם להמשיך לחיות יחד כמשפחה.

משימת פתיחה

לפני הצפייה בסרט, יציג המורה את העלילה בקווים כלליים מאוד - אנו עומדים לצפות בסרט דוקומנטרי שמתאר את מערכת היחסים המורכבת בין עמית, שחזר בתשובה לאחרונה ונעשה חרדי, לבין אשתו דנה, שממשיכה להגדיר עצמה כחילונית. בשלב זה, נבקש מהתלמידים לנסות ולשער מהם המתחים והאתגרים שעשויים להתעורר במערכת יחסים מהסוג הזה. את התשובות נאסוף על הלוח (רצוי במקום שבו יוכלו התלמידים לראות ולהזכר בזמן הצפייה בסרט).

דף צפייה

במהלך הצפייה נבקש מכל תלמיד למלא את הדף:

	בחרו באחת הדמויות (דנה או עמית), שבה תעדיפו להתמקד במהלך הצפייה.
	איזו סצנה מבטאת לדעתכם את הקושי שעימו נדרשת הדמות שבה בחרתם להתמודד?
	תארו את אחת הדילמות שבה נאלצה הדמות שבה בחרתם להכריע בין דרכי פעולה שונות.

	כתבו משפט אחד שאמרה הדמות שבה בחרתם, שלדעתכם יכול להיות רלוונטי גם לכם.
	כיצד הייתם נוהגים אילו הייתם צריכים להחליף עם הדמות שבה בחרתם? האם הייתם נוהגים כפי שהיא נהגה, או שמא הייתם בוחרים בדרך שונה?
	האם להערכתכם יצליחו דנה ועמית להמשיך לחיות חיים משותפים, או שמא אתם חושבים שבשלב מסוים הם ייפרדו?

דין מסכם לסרט

לאחר הצפייה, נבקש מהתלמידים להתייחס לדף הצפייה ולשתף את חבריהם בתשובותיהם לשאלות המופיעות בדף. לסיכום השיעור, מומלץ לדון בשאלות הבאות:

1. מהם הקשיים העיקריים שעמם נדרשים עמית ודנה להתמודד בעקבות ההחלטה של עמית לחזור בתשובה? מדוע בחרו דנה ועמית לנסות ולחיות יחד, למרות הקשיים הללו?
2. תנו דוגמה למקרה שבו חילונים ודתיים בישראל בוחרים בחיי שותפות בתחומים שונים (חינוך, קהילה, תנועות נוער וכיו"ב)? האם יש דמיון בין האתגרים והלבטים של עמית ודנה לבין הדוגמאות הללו?
3. מה לדעתכם נדרש על מנת שדתיים וחילונים יוכלו לחיות בשותפות מוצלחת במדינת ישראל גם בעתיד?

מקורות נלווים

הרצל אמר

האם יהיה לנו באחרונה גם שלטון הדת? לא! האמונה היא הקשר המאחדנו, אך המדע עושה אותנו לאנשים חפשים. כל נדנדוד-מחשבה של כוהנינו ליסד שלטון-דת נפר בראשיתו. אנו נדע לכלוא אותם בתחום בתי-הכנסיות, כשם שנחזיק את חיל-צבאנו בבתי-הקסרקטין. לצבא ולכהונה נתן כבוד גדול, כיאות לתפקידם הנכבד. אבל לא להם לחוות דעה בעניני המדינה, אשר מידה ניתן להם הכבוד, כי התערבותם תהיה לנו למכשול מבית ומחוץ.

כל אדם חפשי באמונתו ובכפירתו, כשם שהוא חופשי בלאומיותו. ואם יאבה המקרה, כי יגורו בתוכנו גם בני אמונות אחרות או בני לאומים אחרים, ומצאו מחסה ומגן בכבוד שכם אחד עם כל אזרחי המדינה.

(ב"ר הרצל, מדינת היהודים, עמ' 91)

בישראל חיים יחדיו יהודים שגישתם לשמירת מצוות שונה, וכן שונה האופן שבו הם מגדירים את משמעות זהותם היהודית. לא ניתן להשיג הכרעה בשאלות כאלה בכוח. מצד שני, הרעיון של קיום מדינה

באר'י BE'ERI
מכון שאלום הרטמן
SHALOM HARTMAN INSTITUTE
שלום הרטמן

והרצון במדינה כזאת משותף לרובם. לאחרונה התרבו החיכוכים בין קבוצות יהודיות שונות לגבי סוגיות הקשורות במשמעויות ובהשלכות של האופי היהודי של המדינה... אופי השבת הוא אחד מן הנושאים השנויים במחלוקת קשה. מצד שני, אין כמעט מחלוקת על כך שהשבת היא נכס המשותף ליהודים, בין אלה שהם שומרי מצוות ובין שאינם כאלה. על רקע זה נעשה ניסיון של שומרי מצוות ושאינם שומרי מצוות לנסח מסמך משותף לגבי עקרונות לשמירת שבת במדינת ישראל.
(הרב יואל בן-נון ופרופ' רות גביזון, בתוך: "היום השביעי", בעריכת מ' גרזי וב' צימרמן, שיטים וידיעות אחרונות – ספרי חמד, תל אביב 2001, עמ' 218)

מעגלי שייכות

הנני החתום משיב לשואלני:

על דבר קידושי העלמה שנתקדשה ושניהם היו אנוסים [מוכרחים] לעבור על תורת משה על ידי גוים, וגם העדים כיוצא בהם היו. רואה אני שהיא חייבת גט. שאף ישראל משומד לרצונו [מי שהמיר דתו מבחירה] קידושו קידושין, שנאמר "חטא ישראל, אע"פ שחטא, ישראל הוא". וכל שכן האנוסים [אלו שהמירו דתם שלא מתוך בחירה] שלבם לשמיים.
שו"ת רש"י, סימן קעא

נדרשתי לאשר שאלוני אלופי יהודה, נגידי אצילי בני ישראל דקהילת קודש וורדין להודיע עונש מחלל שבת.

תשובה: עונש המחלל שבת אין בידינו לדון דיני נפשות, כי אם לכופו [להכריח] לקיים דת ישראל. ואם לא ישמעו ואי אפשר לכופו, הרי הוא מובדל מקהל ישראל ונידון כיוצא מן הדת ואיננו לא נוכרי [נוצרי] ולא תוגר [מוסלמי].

ועל כן אסור לשום ישראל לאכול בביתו ואין לקבל ממנו עדות ואין מוסרין לו שבועה. כללא דמילתא [עיקרו של דבר]: כאילו נמחה שמו מישראל עד שישוב אל ה' וירחמהו.
שו"ת חת"ם סופר - חושן משפט, חלק שישי, תשובה קצה